



Hodnocení diplomové práce

| | |
|-----------------|---|
| Jméno studenta: | Veronika Berecková |
| Název práce: | Edita Steinová: pokus o křesťanskou filosofii |
| Druh práce: | magisterská diplomová práce |
| Hodnotil: | Tomáš Nejeschleba |
| Druh hodnocení: | posudek oponenta |
| Datum: | 21. května 2019 |

| Stupeň hodnocení: | A | B | C | D | E | F |
|-------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|-------------------------------------|--------------------------|--------------------------|
| | 1 výborně | 1- výborně mínus | 2 velmi dobře | 2- velmi dobře mínus | 3 dobře | 4 nevyhověl |
| | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

Bodové hodnocení:

| Hodnocení (+) | Stupnice | | | | | Hodnocení (-) |
|-----------------------------------|--------------------------|-------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------------------|----------------------------------|
| | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | |
| Probíhaly pravidelné konzultace * | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Konzultace neproběhly |
| Znalost literatury k tématu | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Neznalost literatury k tématu |
| Kriticky hodnotí zdroje | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | Nehodnotí použité zdroje |
| Obsahuje analýzu problému | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Nevykazuje analytické schopnosti |
| Dobrá logická výstavba textu | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Špatná logická výstavba textu |
| Dobry úvod | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Nedostatečný úvod |
| Ucelený závěr | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Nedostatečný závěr |
| Správně vedený vědecký aparát | <input type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Nesprávně vedený vědecký aparát |
| Kvalitní jazykové podání | <input type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Špatné jazykové podání |

* Vyplňuje jen vedoucí práce.

Kontrola plagiátorství:

Oponent nekontroloval práci v systému theses.cz.

Slovní hodnocení:

Ve své diplomové práci hodlá Veronika Berecková představit „pokus o křesťanskou filosofii Edity Steinové“. Téma je to poměrně široké a bylo by podle mne vhodnější vybrat nějakou dílčí problematiku z těch, které v úvodu své práce vypočítává: 1. reflexe přechodu od Husserla k Tomáši Akvinskému, 2. Je možná křesťanská filosofie? 3. Jaký je vztah víry a rozumu? 4. Lze dokázat Boha? Při této tematické šíři vzniká nebezpečí, že namísto analyticko-kritického přístupu bude upřednostněn přístup synteticko-kompilační. Právě to se v práci V. Bereckové děje, navíc když již od počátku, jak stojí v úvodu, hodlá prezentovat i biografii E. Steinové, stejně jako její ryze fenomenologické období. Vyjma výše uvedených otázek není v úvodu představena žádná teze, hypotéza nebo interpretační problém, které by vyplynuly z kritické četby literatury a kterými by se důkladněji chtěla V. Berecková zabývat.

První kapitola, která líčí život Edity Steinové, je podle mne z velké části redundantní. Biografie sledovaného autory či autorky obecně nemusí být nutně součástí diplomové práce. Kapitola je sice čtivá, ale je napsaná jakoby pro čtenáře knižní publikace, který se s filosofií Edity Steinové seznamuje. Berecková však nepíše monografii o Steinové, nýbrž diplomovou práci. Badatelsky navíc není kapitola nijak přínosná: Berecková se opírá o česky vydanou monografii A. Müllera a A. Neyerové *Život Edity Steinové* (Kostelní Vydří 2013). I odkazy na primární zdroje přebírá z této knihy. Kromě toho v samotné kapitole se nachází několik nedotažených pasáží: na str. 25 vysvětluje v poznámce prodlevu mezi konverzí a křtem, avšak nikde v textu samotném ani v poznámce se o tomto časovém intervalu nepíše. Na téže straně uvádí, že již zmiňovala důležitá svědectví M. Schelera, o žádném svědectví však předtím není řeč, pouze se uvádí, že Scheler byl „plný katolických idejí“ (str. 16). Dále, i v biografické kapitole by mohla V. Berecková využít analytický a kritický přístup, a to konkrétně u tématu periodizace filosofického vývoje E. Steinové, avšak nečiní tak. Používá dvoufázovou periodizaci (str. 20) a uvádí v poznámce i periodizaci alternativní, avšak nepředkládá žádnou argumentaci pro jednu nebo proti druhé, případně některá další.

Následující kapitola věnovaná fenomenologickému období by mohla být integrální součástí práce, pokud by autorka lépe specifikovala propojující linku mezi fenomenologií vcítění a křesťanskou filosofií. Kapitola však se z velké části soustředí spíše na kritiku Husserlova transcendentalismu, kterou Steinová formulovala později (přitom často cituje primární díla ze sekundární literatury). Objevují-li se tak v závěru kapitoly stěžejní body kritiky transcendentálního idealismu, což považují za instruktivní a za dobrý výchozí bod pro následující část práce, jsou tyto až výsledkem druhého období. Tedy, i z hlediska struktury práce, by plně stačilo, aby kapitola byla nazvána např. „Kritika transcendentálního idealismu“ (jak zhruba zní klíčová podkapitola) a ne jako „Fenomenologické období“.

Jádrem práce je kapitola „Pokus o křesťanskou filosofii“, která začíná zcela pochopitelně rozborem textu srovnávajícího Husserla a Tomáše Akvinského. V úvodním odstavci je zřejmě překlep, jistěže zde nejde o syntézu scholastiky a tomismu, ale fenomenologie a tomismu, navíc poznámka č. 65 k této „syntéze“ zřejmě měla být až na konci odstavce. Celá kapitola je pak v podstatě sumarizací obsahu eseje „Husserlova fenomenologie a filosofie sv. Tomáše Akvinského“, bohužel bez ambice provést srovnání např. s původní, „dialogickou“ verzí, kterou Berecková zmiňuje, a také bez diskuse

se sekundární literaturou. Navíc, kapitola končí graficky nešťastně „závěrem“, což nejprve evokuje, že se snad jedná o dílčí závěr autorky diplomové práce, avšak zřejmě je to zkrácená citace závěru eseje Edity Steinové, ke kterému Berecková nedoplňuje žádná komentář.

Název následující podkapitoly „Je zde nějaká křesťanská filosofie?“ je zjevně anglismem, česky by mohla znít, jak nalezneme níže v textu, např. „Je křesťanská filosofie možná?“ Berecková zde systematicky vysvětluje pojetí filosofie a vztahu filosofie a víry podle E. Steinové s odkazem na primární texty. Výklad je přehledný, opět mu však chybí jakákoli kritická diskuse s moderní literaturou.

Podkapitola „Víra hledající nahlédnutí“ začíná odkazem na Anselma z Canterbury. V jakém vztahu je letmé srovnání Anselma s Editou Steinovou k článku M. Andrewse „Faith Seeking Understanding“, který Berecková následně uvádí, ovšem již v kontextu Dionýsia Areopagity? Výklad článku „Cesty poznání Boha“, který Steinová napsala o Dionýsiovi, je v práci Bereckové založen na právě uvedeném článku M. Andrewse a opět bez kritické diskuse se sekundární literaturou. Následuje exkurs k Anselmovu a Tomášovu důkazu (důkazům) Boží existence, opět návodně podaný, ale se stejnými nedostatky jako u předchozích podkapitol.

Čtvrtá kapitola je zaměřena na poslední dílo Edity Steinové *Konečné a věčné bytí*, které má být pokusem o syntézu Tomášovy filosofie a fenomenologie. Berecková se soustředí na temporální charakter existence, čisté já, i na srovnání s M. Heideggerem a věnuje se klíčovému rozdílu mezi esenciálním a existenciálním bytí. I proto tuto kapitolu platí totéž, co pro předchozí: je deskriptivní bez kritické analýzy.

Až v závěru práce se Berecková odhodlává ke kritice jednak některých pozic v sekundární literatuře, ovšem jen marginálně (v poznámce), jednak se vyjadřuje k syntéze, ovšem jen vágně, v posledním odstavci. Způsob deskripce, který Berecková volí, hlubší kritický přístup neumožňuje.

Po jazykové stránce je práce napsaná čtivě a bez výrazných chyb (jen občasné překlepy), pouze čtenářsky nezvykle působí používání posesivního adjektiva např. „Steinové filosofie“, „Steinové kniha“, namísto genitivu „kniha/filosofie Edity Steinové“, bizarně to působí např. větě: „... předložím Steinové vlastní důkaz boží existence.“ Nejednotně je uváděno rodiště Edity Steinové: Vratislav, což je česká varianta, nebo Vroclav, což je chybně přepsaná polská obdoba jména Wrocław.

Je zarážející, že V. Berecková se zabývá německy píšící autorkou, avšak pracuje s anglickými překlady jejích děl. Vysvětluje to svými jazykovými schopnostmi, což však není omluva. I kdybychom však připustili, že je možné pracovat s překlady, pokud se sleduje důležitá terminologie (jak sama Berecková slibuje a nakonec i činí), není omluvitelné, že ve své práci vůbec nezohledňuje německy psanou literaturu k tématu. Přestože angličtina je v současné době lingua franca, nezohlednění německy psaných prací vede k tomu, že práce stojí pouze „na jedné noze“, a to navíc té slabší. Psát o křesťanské filosofii E. Steinové bez reference např. k B. W. Imhof, *Edith Steins philosophische Entwicklung: Leben und Werk* (Springer 2013), nebo ke článkům ze sborníku *Grundbegriffe und -phenomäne Edith Steins*, Hrsg. M. Knaup – H. Subert (Herder 2018) je vážným nedostatkem.



K vědeckému aparátu musím pouze poznamenat, že v případě, když se odkazuje na článek, nebo studii, která je součástí nějakého souborného vydání, měla by být v poznámce uvedena explicitně i ona studie, a nejen souborné dílo. Tak je tomu např. u citací z článku „Cesty k poznání Boha“, na který Berecková odkazuje pouze prostřednictvím odkazu na *Knowledge and Faith*, a až dalším zkoumáním, když se porovnává, co je součástí *Knowledge and Faith*, tedy že obsahově odpovídá souboru *Erkenntnis und Glaube*, se dojde k závěru, že tam patří i článek „Wege der Gotteserkenntnis“ (titul anglického překladu však uveden není).

Celkově považuji práci Veroniky Bereckové za pokus o syntetické představení nelehkého tématu, jehož pozitivem je deskriptivní složka a dobrá orientace v problematice, proto práci doporučuji k obhajobě. Avšak vzhledem k uvedeným připomínkám, především k výhradně deskriptivnímu charakteru a malé (nebo dokonce nulové) míře kritického přístupu k sekundární literatuře, jež je navíc velmi selektivní, ji hodnotím známkou D.

doc. PhDr. Tomáš Nejeschleba, Ph.D.